

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Thomae Młodzianowski Praelectionum Theologicarvm
Tomus ...**

**Młodzianowski, Tomasz
Moguntiae Et Dantisci, 1682**

Punctum Difficultatis 1. Proponuntur argumenta affirmantis sententiæ?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82982](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82982)

Neque valet quod alia virtutes primò non sint depulsiuæ, oppositæ turpitudinis, sed suæ honestatis, collatiuæ; quia etiam alia entia, non sunt primò essentialiter relativa, ut suppono ex Logica, & tamen ipsa Relatio, est primò essentialiter relativa; ita etiam potest dari virtus, primò essentialiter remediatiua; quid enim implicat? Et hæc erit Pœnitentia. *Hoc ergo supposito:*

Dici potest, Pœnitentiam esse Virtutem Ab-

litiuam, reparatiuam, remediatiuam, peccati, prout est Dissonum Deo, secundum quod est natura Intellectualis. Quod si velis, proportionaliter ad alias virtutes, eandem definire, quæ definiuntur per ordinem ad actus prosecutionis. Dices: illam esse virtutem reparatiuam & principiatiuam actuum, secundum quod consonant Deo, prout natura Intellectualis est. Adde autem ly Reparatiua propter eam, quæ suo loco de Subiecto Pœnitentiæ dicentur.

DISPUTATIO III.

De objecto remoto Pœnitentiæ; seu de Peccato Remissibili.

Ractauimus jam, de Materiali Pœnitentiæ Objecto immediato; nunc tractabimus de mediato. Et hoc Objectum, est peccatum, quod respiciunt tam actus Prosecutionis; dixi enim

illos procedere secundum suppositionem peccati; quam actus Fugæ, ut jam dictum est. Nè verò, consideratio peccati esset nimis ampla; restringitur ad prædicatum Remissibilis. Hinc agimus de illo, prout Remissibili. Pars huius materiæ, spectat ad materiam de Justificatione, & alia ad materiam de peccatis, nihilominus ex usu Auctorum grauius, huc etiam potest transferri. Est quidem consuetudo, de remissione peccati agere, tractando de effectibus Pœnitentiæ, sed quia exinde infra tractanda lucem accipient, hic commodius subnectetur. Cum autem Media, executione priora sint sine; etiam consideratio Mediorum, ad remissionem peccati ponendam, præcedet, & postea subsequetur ipse terminus intentus, qui est peccati Remissio, vel peccatum remissum.

QUÆSTIO I.

De Mediis Remissionis Peccati.

TRia hic examinabuntur. Necessitas, ponendi actus nostri, ut remittatur peccatum; & Necessitas infundendæ Gratia; & Necessitas favoris Dei, seu condonationis extrinsecæ.

DIFFICULTAS I.

An sine ullo actu peccatoris, possit remitti peccatum?

Sine ullo actu peccatoris, non posse remitti peccatum, pauci docent; hoc est Dominicus Sotus: in 4. Disp. 15. ar. 2. Petrus de Soto: lect. 4. de Pœnitentia. Conradus 1. 2. q. 112. ad 1. Citat. Ripalda pro hac sententia Becanum, de Justificatione Catholi. cap. 3. n. 28. qui tamen oppositum sentit; & illo capite, non habet nisi numeros 6. & ultimò mentem suam in oppositum aperit. Citat etiam Lorcam, sed eum pro opposita, citat post alios Oviedo. Affirmant plures: Suarez, Vasquez, Lugo, Ripalda: disp. vltima S. 24. & plures alii cum Oviedo: de Justificatione Cont. 2. Punct. 9. quibus accessit Esparza de Justificatione quæst. ii. Rosmer --- & alii est autem quæstio de adulto pœnitente; nam infantibus infunditur gratia in Baptismo, justificanturque sine ullo actu.

Punctum Difficultatis I.

Proponuntur argumenta Affirmantis Sententiæ.

I. Argumentum est Vasquez: DEUS potest infundere peccatori habitum gratia, absque ulla dispositione. Ergo & remittere peccatum absque ulla dispositione. Probatur Antecedens ab eodem: Nam ut aliqua forma, vel deno-

denominatio, quæ est in subiecto producta, impediatur contrariæ productionem; aut debet esse talis naturæ, quæ nunquam amitti ullo modo possit; aut debet à potentiore agente conservari, veluti si potentius agens, conservet frigus, contra activitatem caloris, non posset tunc à minus potente, introduci calor. Nihil autem horum est in præsentia; nam & status peccati suapte natura amitti & destrui potest, & à nullo potentiore conservatur peccatum; ut patet: Ergo.

RESPONDETUR dicendo: quod independentem ab omni dispositione possit infundi gratia. An autem sit remittendum peccatum: cum distinctione respondendum esset: Si enim nomine remissionis peccati, intelligatur, quod Deus tunc testetur amorem suum ad creaturam, & ad eam se convertat? in isto sensu remitteretur peccatum, quantumvis nullus intercesserit actus pœnitentis; sed non remittitur, in quantum remissio, dicit, etiam conversionem creaturæ ad Deum; & in quantum dicit abolitionem volitionis habitualis, seu abolitionem ejus, quod est: voluisse peccasse.

Deinde ad probationem dici potest: Retorquendo argumentum. Nam eo instanti, quo Petrus peccat, per Vasquez, non potest ei infundi gratia; item, secundum communior sententiam, non potest determinari subiectum à Deo, ad habendum simul actum amoris, & odii, circa idem objectum; & tamen nec à potentiore agente, conservatur v.g. odium; nec est forma, naturæ suæ inamissibilis. Quod si id referas in id: quia scilicet peccatum, vel amor, est in talibus circumstantiis, in quibus illi tolli non competit; & quod circumstantiæ sint, sicut agens fortius impeditivum, nè tunc ponatur gratia, vel v.g. amor; idem in præsentia dicere poteris, quod peccatum si non ponatur retractatio conservetur à circumstantiis, scilicet non possit illius retractionis, quæ circumstantiæ possunt appellari agens fortius, saltem per accommodationem. Vel dici poterit: Naturam esse peccati, ut nisi retractetur, remitti non possit; remissione, vi cuius non tantum Deus dicatur converti ad Creaturam, sed etiam Creatura convertere sese ad Deum, adeoque, nisi accedat retractatio, non esse amissibilem hanc formam; quæ est non esse conversum ad Deum: licet, non accedente retractione, possit infundi gratia, esseque DEUS conversus ad Creaturam. Suppono etiam ex dicendis aliàs, posse infundi gratiam & non remitti peccatum. Hinc concessio Antecedenti, Negatur Consequentia.

II. Argumentum est Oviedi citati: Peccatum actuale præteritum permanet secundum esse suum habituale, tantum in obligatione satisfaciendi, sed debitum etiam voluntariè contractum, potest à persona offensa, seu à creditore, remitti, sine voluntate debitoris. Ergo, id in quo habitualiter remanet peccatum actuale

præteritum, potest auferri, sine voluntate peccatoris. Ergo potest sine tali voluntate remitti peccatum. Quod si inter homines, remissio debiti, indiget perfici, per acceptationem debitoris sicut, donatio, per acceptationem donarii; respectu Dei donantis, talis acceptatio necessaria non est; idque ob titulum supremi Domini, quod habet in voluntates creatas, ac proinde, ut illius remissio efficaciam habeat, acceptatione non indiget.

RESPONDETUR negando Antecedens; quod etiam multi Doctorum negant, ut videbitur agendo de essentia peccati habitualis. In nostris principiis inter alia, manet peccatum habituale, in quantum conservatur in aliquo sui; hoc est, in voluntate conservante permanentiam moralem peccati transacti; quæ conservatio exercetur non retractione. Quod attinet ad Instantiam; dici potest: Debitum voluntariè contractum, posse à creditore remitti, remissione tali, non quâ dicatur actu solvisse, & satisfecisse juri alterius, sed quâ dicatur alter, exercuisse cum illo actum clementiæ, amoris, liberalitatis &c. Et sicut in solutionibus, aliud est creditorem cessisse jure, & aliud actu debitorem solvisse; etiam si enim nihil solutum fuerit, potest alius cedere juri suo; ita & in præsentia aliud est, Deum testari suam amicitiam, & transferre creaturam, in habentem participationem supernaturalis naturæ Divinæ: hocque fieri poterit, sine ullo actu creaturæ; & aliud, creaturam esse conversam ad Deum, & averfam à peccato: hoc enim negatur fieri posse, sine ullo actu peccatoris.

Neque valet, si dicas: Correlativa hæc esse. Debitum remittit creditor. Ergo alius nihil debet. Nam valet quidem: Creditor remittit, ergo nihil illi debetur; sed hæc nihil valet: creditor remittit, ergo debitor solvit. Et sic ut, valet quidem dicere: Petrus amat Paulum, Ergo Paulus amatur à Petro. Non tamen valet dicere: Ergo Paulus amat Petrum. Sic etiam quantumvis Deus collatione, gratiæ, exerceat amorem erga creaturam, & non se avertat ab illa; non sequetur tamen, quod sine suo ullo actu, convertatur creatura ad Deum, & non sit averfa à DEO.

Quod autem dicit, respectu Dei donantis, talem acceptationem non esse necessariam, eo quod sit supremus Dominus; id tantum in eo sensu verum est; quia potest movere creaturam, imò & necessitate, ut ponat suum actum conversionis. Ad eum modum, quo fortior, potest adigere alium, si nolle ad se converti, ut convertatur; sic etiam in præsentia, quia potest Deus facere, ut se liberè convertat peccator; imò & necessitate, ut se convertat; ideo habet dominum nostratum voluntatum; sed non in hoc sensu habet dominium, quasi possit Deus facere, ut sine voluntate propria, cœseat velle hoc crea-

tura, quod Deus vult, adeoque censetur, convertere sese ad Deum, & avertere à creatura, quantumvis nihil velit: censetur inquam id habere ex eo præcisè, quia Deus vult. Et sic, ut quando Prædeterminantes salvant ex eo libertatem, in prædeterminatione, quia scilicet Deus habet in sua potestate actiones nostras liberas, ita ut debeant poni eo modo, quo poni illas vult Deus, vult autem poni, cum prædeterminatione, liberum consensum; dicimus illos contradictoria dicere ut ostensum in prima parte. Sic & in præsentì, implicat, ut ex eo, quia Deus vult creaturam esse averfam à creatura, & conversam ad se, hoc ipso etiam sine ullo suo actu, possit esse, creatura rationalis averfa à creatura, & conversa ad Deum ut infra probabitur.

INSTAT I. Oviedo: Eo ipso, quòd cesset homo à peccato, status peccati jam illi non est voluntarius actualiter, vel virtualiter; quia voluntarium virtuale, non est sine aliquo voluntario actuali.

RESPONDETUR. Esse illic voluntarium virtuale in causa; quia scilicet posita est averfio à Deo, & conversio ad creaturam, quæ est causa illius habitualis peccati, quòd remitti deberet, averfioque illa submoveri conversione, quæ est in potestate peccatoris, supposita gratiâ Divinâ. Rursus quamvis peccatori, status ille peccati, non sit voluntarius adæquatè, & subiectus plenè dominio illius, est tamen, supposita libertate, subiectus ille status inadæquatè voluntati peccatoris, in quantum in illius libertate est, non conversio ad Deum, quæ etiam stat habituale peccatum. Deinde virtuale voluntarium, sicut & virtualis intentio, non requirit actum præsentem, sufficit præteritus; consequenter, & status ille peccati, poterit dici virtualiter voluntarius.

INSTAT II. Peccatuale, vel dicit essentialiter, tanquam constitutivum peccati habitualis, negationem retractationis; idque tanquam rationem formalem adæquatam? vel dicit negationem retractationis, tanquam rationem inadæquatam? aut ad minimum essentialiter includit talem negationem retractationis: Non potest dici, peccatum habituale consistere in tali negatione; quia eâ ablata absque ullo alio, auferretur peccatum; proinde posita attritione, quæ est quædam retractatio commissi peccati, auferretur jam habituale peccatum. Nec potest dici, essentialitè dicti peccati, saltem inadæquatè, vel tanquam aliquid essentialitè, dicere negationem retractationis; ob eandem rationem: quia ablato aliquo constitutivo inadæquato, vel aliquo essentiali, tota essentialitas auferretur; sicut ablata tantum materia, etiam si forma permaneat, & è contra, compositum auferretur. Quod si negatio retractationis, est extra essentialitè peccati habitualis, debet dari aliud constitutivum illius; quod quodcumque erit, non erit tale, quod au-

ferri non possit, etiam negatione retractationis permanente.

RESPONDETUR. Imprimis, quòd in negatione retractationis inadæquatè idque adhuc ex consequenti consistat peccatum habituale; illâ tamen sublata, necdum auferretur peccatum completè; quia illius completa ablatio, dicit constitutionem subiecti, insuper in esse amari à Deo, & in esse ejus ad quem conversus est Deus; quòd esse descriptum, quia est bonum quoddam, debet esse ex integra causa, adeoque ex suppositione positivorum omnium, ad hoc prærequisitorum. Et licet quidem definatur totum, vel unâ parte ablata; si tamen illa definitio totius, sit fundata in aliquo bono ponendo, nisi ponantur omnes partes illius, nec illud bonum ponetur: consequenter nec ponetur definitio adæquata illius totius, fundata in positione boni succedentis. Nam ut scitum est, Bonum est ex integra causa.

In idem recidet si dicas: Ablationem alicujus partis, adferre destructionem totius, si destructio totius, sit malum quoddam, non verò, si sit bonum quoddam. Vel si vis dicere: dixeris: ablata unâ parte positivâ, auferri totum positivum; sed ablata unâ parte negationis, non est necesse auferri aliam partem negationis. Sic v. g. si quis sit pauper ægrotans, hoc est dicens negationem, & sanitatis & divitiarum, ablata negatione sanitatis, non auferretur hoc ipso negatio divitiarum; potest enim idem esse sanus, & non esse dives. Idem etiam in præsentì dici potest, peccatum habituale esse totum quoddam negativum, adeoque ablata una negationis parte, v. g. negatione retractationis, non erit necesse, auferri totum hoc negativum, quòd est peccatum habituale. Tota ergo responsio in hoc stat: Quia definitio totius positivi, est definitio in non esse, adeoque in malum, quòd est ex singulis defectibus; hinc sublata vel unicâ parte, definit totum positivum: definitio autem totius negativi, est definitio per esse; nam non esse non definit nisi per esse: si definitio totius negativi, est per esse, est in esse, adeoque in bonum, quòd debet esse ex integra causa, adeoque ex esse positivi utriusque partis.

Deinde ex alio principio responderi potest eidem Argumento: Quòd scilicet negatio retractationis, non sit quidem adæquatè constitutivum peccati habitualis, nec inadæquatè per modum partis; sed quòd sit connotatum necessarium, non tamen primò importatum, nec se solo constituens habituale peccatum: sed insuper, esse necessarium, nè Deus, conservet jus quòd habet ad offendi, commissio peccato; quòd jus exercet negatione condonationis.

Proportionaliter ad prædicta aptatur hæc Responsio: quòd habituale peccatum, dupliciter considerari possit: vel in quantum dicit Deum

Deum non conversum ad creaturam, & sic non respicit actum non retractationis creaturæ, sed negationem conversionis DEI ad creaturam. Vel considerari potest, in quantum peccatum habituale dicit negationem conversionis creaturæ ad Deum; & sic importat negationem retractationis creaturæ ad Deum; & fundatam in actu præterito peccati, gratiæ expulsi. Sublata itaque negatione retractationis, propter positam retractationem reddetur creatura conversa ad Deum, si sit retractatio, qualem pro eo statu requirit Deus; hoc est, si sit pro præsentis statu, facta Contritio, vel Attritio jungatur Sacramento. Si autem sit retractatio, non qualis requiritur; hoc est, si sit Attritio sine Sacramento, erit nonnisi inadæquata, inchoata, & imperfecta conversio.

Noro hinc, in peccato perpetrato duo considerari posse: Primum permanentiam moralem voluntatis in peccato facto, & hæc moralis permanentia peccati, stat in hoc præcisè: voluisse peccasse, ad quod sequitur non retractasse. Et hæc permanentia moralis, tollitur actu, qui sit noluisse peccasse. Secundò, in peccato perpetrato considerari potest offensio Dei; & hæc non potest tolli ab ulla creatura, secundum rigorem iustitiæ; potest tamen, si ponatur requisitus à Deo actus, tolli de congruo; hoc est, vel per actum Amoris, vel actum Contritionis extra Sacramentum; cum Sacramento autem potest tolli, per actum Attritionis. Suppono autem hinc, hos actus requisitos esse, in quantum sunt supernaturalis ordinis.

III. Argumentum est Suarez hinc, Disp. 9. Sect. 2. Actus peccatoris non requiritur ad remissionem peccati, tanquam forma per se ipsam, formaliter excludens culpam; sed tanquam dispositio congrua; & ex natura rei, simul etiam, & ex Divina ordinatione; non repugnat autem, Deum conferre effectum formalem, sine prævia dispositione ad formam.

RESPONDETUR. Actum peccatoris, esse nonnisi dispositionem, ad justificationem, in quantum justificatio dicit conversionem DEI, ad creaturam, quam exercet qualitate supernaturali infusa, quæ appellatur Gratiæ; & ad hoc, non est necessaria retractatio. Sed non est mera dispositio ad justificationem retractatio, in quantum justificatio dicit conversionem Creaturæ, ad Deum, & aversionem à creatura; & in quantum justificatio, dicit depulsionem eorum prædicatorum, quæ in actu inhonesto, ante perpetrato, continebantur. Quamvis autem aliquis diceret, quod actualis conversio creaturæ, sit dispositio, sed necessariò prærequisita; necdum sequeretur, sine illa, absolute loquendo, posse perfici justificationem; dantur enim talia necessaria prærequisita, quæ nec Deus quidem supplere potest: & ita ratio fundandi in relatione; modalitas item, quam aliqui po-

nunt pro dispositione, aut pro connotato ad unionem; negatio item distantie, requisita ad formalitatem Ubi; & ad formalitatem unionis sunt inter prærequisita, & tamen hæc omnia suppleri à Deo non possunt; imò quantumvis Dominus Deus possit facere, ut inter effectum, & principale agens, intercipiatur distantia, vi cuius agatur in effectum, non transmittendo virtutem per medium, quæ distantia potest appellari distantia loci; nihilominus non potest Deus facere, ut intercipiatur distantia inter ipsum passum, & ipsam virtutem; & tamen illa indistantia, est nonnisi prærequisitum agendi, & non ratio ultima. Dabuntur ergo aliqua prærequisita, quæ tamen, nè Deus quidem supplere possit. Porro talis necessitas posset poni in hoc prærequisito, quod est creaturam se convertere ad DEUM.

Proponuntur reliqua Argumenta.

IV. ARGUMENTUM est commune fere omnibus, quod contra responsum hactenus usurpam, & usurpandam, sic formari posset: Etiam in parvulis, datur aversio à Deo, in Capite, hoc est, Adamo; & tamen illa aversio tollitur in illis, sine ullo actu, dum illis confertur Baptismus, & in Baptismo gratia. Ergo & aversio, quæ est in peccato actuali, tolli poterit sola infusione gratiæ.

RESPONSUM jam, quod etiam in adultis, absolute non sit necessarius proprius actus ad hoc, ut infundatur gratia. Quod autem attinet ad paritatem adlatam; Illa pluribus viis solvi potest. *Imprimis.* Quia aversio illa inclusa in peccato originali, nil aliud est, quam actualis disobedientia Adam; in cuius penam decrevit Deus, se non daturum gratiam ejus posteris; & cum non sit actualis aversio posterorum; bene poterit tolli, sine ullo illorum actu & conversione. E contra, quia peccatum proprium, & actuale est, propterea actualis aversio à Creatore, tolli non poterit, nisi per propriam & actualem conversionem. Nec potest ostendi ullum absurdum in eo, quod peccatum in voluntate Adami, tanquam Capitis factum, tollatur etiam sine ulla actuali voluntate, sicut commissum est sine ulla actuali voluntate. Imò proportionatum est, ut contractum sine ulla voluntate actuali posterorum peccatum, tollatur etiam, sine ulla actuali illorum voluntate; est autem absurdum, ut ex infra dicendis patebit, peccatum actu, per propriam voluntatem commissum, tolli & auferri, sine propria actuali volitione; absurdumque est, expelli hoc, quod est voluisse peccasse propria voluntate, expelli inquam per aliud, & non per noluisse peccasse.

Deinde, cum per aliquos peccati originalis prima.

permanentia in posteris, non sit aliud in re, quam negatio iustitiæ Originalis, in pœnam peccati Adami. Ergo cum hæc tollatur infusione iustitiæ Originalis (negatio enim gratiæ tollitur infusione gratiæ) bene etiam dicitur, sine ullo actu, plenam justificationem ab Originali haberi. Sed quia actualis peccati perpetrati permanentia, quam habet moralem, non stat in sola negatione gratiæ; sed etiam dicit, aversionem à Deo transactam, & negationem conversionis ad eundem; fit ut nondum tollatur dictum peccatum, sola infusione gratiæ; sed sicut negatio gratiæ tollitur positione gratiæ, ita & negatio conversionis, tolli debet, positione conversionis. *Rursus* ex eo etiam non convincit Argumentum: Quia diversa est natura permanentiæ peccati Originalis; & diversa permanentiæ, peccati proprii habitualis; aliud enim pro recto & connotato dicit utraque permanentia; ex qua diversitate colligitur: unum posse remitti, sine ullo actu proprio, quantumvis aliud non possit, sine tali actu remitti.

Quod ipsum sic explanatur: Originalis peccati permanentia in posteris, pro Connotato dicit disobedientiam Adami, & conversionem ad creaturam, cuius tamen Adami voluntati, fuerunt alligatæ nostræ voluntates, & simul in recto, seu pro absoluto, dicit in nobis negationem gratiæ in pœnam illius peccati; unde etiam definitivè peccatum Originale est; Carentia iustitiæ Originalis, vel, Carentia justificationis, in pœnam peccati Adami, cui erant nostræ voluntates alligatæ. Jam verò illud connotatum, hoc est disobedientia Adami, non est in nobis, sed in alio & ad aliud. Unde etiam tolli debuit non nostra actuali voluntate, sed in voluntate Adami, cui cum post peccatum infundebatur gratia, & remittebatur peccatum, necesse fuit retrahere suam actionem. Absolutum autem, quod dicit permanentia Originalis in posteris, est negatio gratiæ justificantis denegatæ in pœnam aversionis, quam fecit Caput, & nos in illo, cuius voluntati eramus alligati. Porro, si actio illa aversionis actualis est, nonnisi connotata à nobis, non debuit in nobis tolli; non enim erat in nobis, sed in alio; si non est necesse illam tolli in nobis, non est necesse nos converti, conversione nostra actuali, quæ sit in nobis. Quia tamen in nobis, est etiam absolutum illud, quod est pœna & effectus illius aversionis in alio actualiter præcedentis, hic effectus in nobis tolli debet: quæ pœna & effectus, qui est negatio gratiæ, tolli debet positione gratiæ; nam negatio A, non potest tolli nisi positione A: jam autem peccati nobis actu commissi permanentia habitualis, connotat in nobis actionem præteritam, & simul etiam dicit in recto negationem gratiæ in nobis, cumque utrumque hoc in nobis sit & non in alio habitualiter, hinc fit ut utrumque hoc, tolli in nobis, debeat,

& sublata negatione gratiæ, per positionem gratiæ, tolli adhuc debet, voluisse peccasse, per positionem: Noluissim peccasse.

Hactenus dicta de peccato Originali. In nostris principiis, paulò aliter proponi deberent; sed placuit disparitatem dare, quæ esset conformis ad principia eorum, qui Originale, secundum phrasim Patrum explicant per Carentiam iustitiæ Originalis, ne adferendo disparitatem, nova difficultate responderetur. Facile autem erit colligere, quid sit in nostris principiis dicendum? ex iis, quæ adferentur tractando de peccato habituali.

Sed insuper, ad adlatam paritatem aliter? Respondetur *Imprimis*: ex auctoritate Patrum. Nam in Tridentino (qui locus inferius stabilietur) docetur, Justificationem adultorum fieri per voluntariam susceptionem gratiæ & donorum; & quia voluntarium, non est sine ullo actu; nec Justificatio illorum fieri, sine ullo actu. Jam autem non dicit Justificationem parvulorum, fieri per voluntariam susceptionem gratiæ. *Deinde* Aversio, & Conversio, debent inter se proportionari; cumque Aversio Originalis, sit Aversio nonnisi in Capite, & non est Aversio exercita, in & ab ipsismet, v.g. infantibus; etiam Conversio illa, nonnisi in Capite poni debuit, & non est necesse illam poni in ipsismet posteris, potestque dici Conversio hæc facta esse in Capite Christo Domino, qui appellatur Caput hominum & Angelorum, & simul mundum sanctificans in se. Et sicut nostræ voluntates, erant alligatæ Adamo; ita & nomen nostrum, seu ut nomine nostro fieret satisfactio à Christo Domino, erat quædam adligatio nostrorum nominum, quæ, ut salvaretur, (in materia de Incarnatione supponitur) Redemptorem debuisset esse hominem; quantumvis hæc alligatio, præter alia, in hoc diversa sit rationis, quia executio illius alligationis voluntatum nostrarum in malum, exemplo habet effectum ex quo nascimur, effectum autem illum, quod nomine nostro oblata sit satisfactio, est necesse nonnisi adhibita Sacramenti Baptismi, vel in re, vel in voto, susceptione, perfici. Hæc disparitas fundamentum habet in S. Th. 1. 2. q. 113. art. 3. ad 1. Verba sunt S. Doctoris. *Sicut peccatum Originale, à quo justificamur non propria voluntate ad eos pervenit, sed per carnalem originem, ita etiam per spiritualem regenerationem, à Christo, in eos, gratia derivatur.* Denique dici posset; distinguendum esse Antecedens. Sine ullo actu tollitur aversio Originalis, Justificatione, quâ dicatur se Deus convertere ad parvulum. Concedo Antecedens. Justificatione, quâ dicatur esse conversus peccator. Nego. Aversio etiam ipsa distingui deberet: sunt enim parvuli aversi à DEO in capite, sed non aversione per exhibitionem proprii actus diffoni Deo. De hoc

*(c)

hoc proposito sic discurret Augustinus de peccat: & meritis, lib. 1. cap. 19. *Dicit aliquis, quomodo ergo & ipsi vocantur in penitentia? nunquid tantillus posset aliquid penitere? Huic Respondetur; Si propterea Penitentes dicendi non sunt, quia sensum Penitendi nondum habent; nec fideles dicendi sunt, quia similiter sensum credendi nondum habent. Si autem propterea recte fideles vocantur, quoniam fidem per verba gestantium quodammodo profitentur? Cur non prius penitentes habentur, cum per eorum verba gestantium, Diabolo, & huic saeculo, & iurare monstrantur? Totum hoc in spe fit, vi Sacramenti, & Divina Gratiae, quam Dominus donavit Ecclesiae.* En Augustinum, actum fidelis & penitentis, revocantem, in actum alterius.

V. Argumentum est ex iis quae adfert Esparza. Subjectum, quod praecedente idonea dispositione, recipit connaturaliter aliquam formam, ejusque effectum formalem, necesse est, ut secundum se praecise consideratum, habeat incompletionem respectu ejusdem formae; peccator autem adultus, praevia dispositione supernaturali, recipit gratiam habitualement. Ergo idem secundum se consideratus, habet incompletionem ad eandem. At virtus Omnipotentis Dei, potest explere incompletionem creaturarum, operando supernaturaliter. Ergo & Deus infundere gratiam adulto, sine ulla dispositione.

RESPONDETUR. Concedendo primum Syllogismum totum. Concedendo item subsumpti Antecedens; Consequens autem distinguo: quod scilicet adulto, infundi possit gratia, sine ulla dispositione, vi cuius Deus convertatur ad creaturam, idque exerceat collatione gratiae. Sed ex hac infusione non fieri, ut per illam praecise reddatur Creatura conversa ad Deum, & aversa a creatura. Negatur item, quod ad hoc, ut dicatur aliquis conversus, habeat incompletionem, ut id fiat per aliam formam, quam per actum proprium.

INSTATI. Esparza: Quando aliquis ad Sacramentum accedit nonnisi attritus, accedente gratia Sanctificante, ex vi Sacramenti, redditur perfecte justus, & recedens a priori aversione, & conversus perfecte ad DEUM. Ergo gratia habitualis, continet in se, & communicat ei, qui prius erat peccator, perfectam cessationem, prioris aversionis a DEO.

RESPONDETUR. Quod quando homo redditur, justus vi Sacramenti, cum nonnisi fuerit attritus; redditur in hoc sensu perfecte conversus: quia scilicet Deus, se ad illum convertit, non convertendus vi solius Attritionis; non redditur tamen conversus perfecte, in hoc sensu; quasi actus illius; per hoc reddatur melior in se, & perfectior in se; semper enim manet in se, cum praedicatis Attritionis: consequenter gratia habitualis continebit in se perfectam conver-

sionem; non quod actum illius suppleat; nec quod addat illi aliqua praedicata intrinseca; sed juvando nonnisi illum. Quod si inquiras: Cur sine ullo actu, non possit plene justificari penitens? & tamen possit justificari sola Attritione cum Sacramento. Ratio reddi potest ex dictis: Quia cum justificatur sola Attritione cum Sacramento, ostenditur conversio illius ad Deum, & ostenditur depellantur praedicata inhonestatis, inclusa in actu peccaminoso perpetrato, quod ostendi non potest: qui fiat sine actu peccatoris?

INSTAT II. Idem: Substantia quaelibet rationalis, independentem ab omni sua appetitione elicit, & libera electione, est intrinsece secundum suam naturam ordinata, ad ultimum suum finem. Ergo independentem ab omni sua dispositione, informabilis per formam, inclinatam in ultimum finem; estque proinde capax, suscipiendi effectum proprium talis formae, dummodo non habeat in se actualiter inclinationem, ac deordinationem contrariam. Consequentia Probat: Quia unumquodque secundum suam substantiam, est capax formae, & effectus formalis, perficientis ordinationem, & inclinationem intrinsecam; si non sit impeditum per formam contrariam, actualiter sibi existentem; talis autem est habitualis gratia, & ex peccato habituali nihil remanet actu inclinans in contrarium, ac deordinans.

RESPONDETUR. Conformiter ad jam dicta: Concedendo totum. Quia non negatur: posse sine ulla dispositione infundi gratiam a Deo, quae est inclinativa ad ultimum finem, per quam Dominus Deus convertat se ad creaturam; sed negatur; illa gratia, convertendam esse actu, ex parte sua, creaturam ad Deum, tanquam ad ultimum finem; & depulsuram inhonestatem disordinationis, inclusam in eo, quod est voluisse peccasse: quae licet non maneat physice simpliciter, manet tamen physico moraliter, ut postea explicabitur. Deinde, quavis unaquaeque substantia, sit capax formae & effectus formalis, perficientis ordinationem suam intrinsecam, id tamen verum est, si cetera sint paria. Et sic, v. g. ordinatur homo ad amandum bonum, numquid ne in ordine ad hoc perfici potest a Deo, ut sine ullo suo actu, dicatur amare Deum? atque autem repugnat, sine ullo actu amare Deum, atque sine ullo actu, esse conversum ad Deum ex parte sui.

INSTAT III. Justificatio remissioque peccati, in hoc essentialiter stat, quod homo permanentem ac habitualiter ordinetur ad ultimum suum finem; hoc autem habetur per gratiam habitualement, & non per aliquem actum justificati, alias dispositio peccatoris, non solum esse dispositio, sed & forma partialiter justificans.

RESPONDETUR. Per gratiam habitualement inde-

independenter ab actu proprio, habitualiter in hoc sensu converti peccatorem, quia scilicet illa posita, habetur principium, vi cuius, se convertere possit ad Deum; sed non habetur habitualis Conversio, vi cuius, dicatur se jam convertisse ad Deum. Porro Justificatio accepta prout eam accipit Tridentinum pro conversione Dei ad creaturam habetur sine ullo actu. Sed nego haberi posse Justificationem sine ullo actu, si sumatur etiam pro conversione creaturæ ad Deum; non repugnat autem illam conversionem, diverso respectu esse dispositionem, ad justificationem, (sumptam scilicet pro conversione Dei ad creaturam) & diverso respectu, esse quandam formam depulsivam peccati. Ad eum modum, quo formæ substantiales partiales, habent rationem dispositionum, & formarum; imò & omnes formæ accidentales, ita sunt dispositiones, ut simul sint formæ.

VI. Argumentum est Tanneri, Disp. 6 de gratia Dub. 4. Gratia sanctificans seipsa justificat hominem, ipsa conversione actuali; in genere causæ formalis, minime concurrente, ut videtur est in Trid. Sess. 6. can. 7. ad quid ergo requiratur actus proprius?

RESPONDETUR. Quod justificatio, prout justificatio est, dicta talis, sine addito, importet conversionem Dei ad creaturam; quam Deus exercet infusione gratiæ; & hæc habetur sine ullo actu, sed tamen negatur: Justificationem, sumptam etiam pro conversione creaturæ ad Deum, haberi posse, sine ullo actu; hinc, ut jam innui, docet Trid. perfici justificationem per voluntariam susceptionem gratiæ.

INSTAT Idem: Remissio peccati, non est opus peccatoris, sed opus Dei. Ergo per se non pendet à voluntate peccatoris.

RESPONSUM jam: Remissionem peccati, inquantum dicit conversionem Dei ad creaturam, esse opus Dei; conversionem autem creaturæ ad Deum, esse opus peccatoris, gratia Dei adjuti; ut in simili dicit Augustinus: *Non ego solus, nec gratia Dei sola, sed gratia Dei mecum.*

Quando autem dicit Ripalda citatus: posse hominem remittere offensam sibi interrogatam, quin offendens illam retractet; id jam supra explicatum est; quod scilicet tum sine ullo actu offendentis remittenda sit offensam, remissione, quæ reddatur offensam conversus ad offendentem; sed non potest homo remittere offensam, sine ullo actu offendentis, quæ remissione reddatur offendens, conversus ad offensum.

VII. Argumentum est Commune, cum aliquibus paritatibus. Si mortale peccatoris, implicat remitti, sine actu illius? vel id implicat ex ratione mortalis? vel ex ratione mortalis talis? vel aliunde? Nullo ex his modo implicat. Non primo; Quia defacto Originale, parvulis remittitur, sine ullo eorundem actu.

Non etiam ex vi mortalis talis: Quia in hoc nulla est implicancia.

RESPONDETUR. Quæ sit implicancia, nè actuale peccatum remittatur in sensu inculcato, sine ullo actu, colligi poterit ex dictis, & infra dicetur. Cur autem Originale, sine ullo actu, remitti possit: explicatum supra.

I. PARITAS est: Si peccator aliquis, ad unionem hypostaticam assumeretur, hoc ipso justificaretur formaliter. Et, si aliquis in mortali, ad visionem raperetur, hoc ipso formaliter justificaretur.

RESPONDETUR. Si unioni hypostaticæ addatur Amor, sequens visionem beatificam, debitam unito hypostaticæ, tunc justificaretur peccator, ita ut simul dicendus esset, esse conversus ad Deum; præciso autem amore, justificaretur non nisi, conversione Dei ad eundem. Idemque dicendum est, si raperetur ad visionem. Et nè dicatur ille DEUS peccator ratione naturæ, quæ peccavit, necesse foret omnino dari illi actum retractionis. Sed de hoc inferius; aliquid enucleatius. Ubi de subiecto Pœnitentiæ virtutis; & de ipso objecto difficultatis. Videatur Materia de Incarnatione, de impeccabilitate Christi.

II. PARITAS est: Potest dormiens in mortali, justificari per Martyrium sibi voluntarium, ex præcedente somno; affectu, sine ulla de eodem peccato Pœnitentia.

RESPONDETUR. Negando, talem, sine ulla de peccato pœnitentia, fore Martyrem. Est Conclusio satis communis, ut videre est, apud Koninck, q. 66. num. 140. Et Ratio est, quia non firmitus promittitur peccati remissio, martyrio afficiendis, quam baptizandis; & tamen baptizandi, tenentur elicere actum, ad minimum Attritionis, de suis peccatis; quam Attritionem ita elevat quodammodo, Martyrium, atque eadem elevatur à Sacramento.

III. PARITAS est ex Rosmer: votum, itemque juramentum, tam est essentialiter voluntarium, quam sit peccatum, & tamen potest relaxari absque ulla retractione votantis, aut jurantis; imò, si actus propriæ Conversionis, sit necessarius ad justificationem, ille solus justificare posset; quod ipsum Probatum alia Paritate. Quia voluntas consecrandi, & applicandi Missam, desinit perseverare moraliter, per hoc præcisè, quod Sacerdos mutet suam voluntatem. Ergo etiam peccatum, per hoc præcisè destruitur, quod peccator retractet suam voluntatem; & tamen id falsum est.

RESPONDETUR. Quod quando fit relaxatio voti, vel juramenti, quantum est ex parte relaxantis, ille exhibet favorem; non sequitur tamen quod is qui relaxatur, censeatur se avertere à suo voto, & convertere se ad suam libertatem, pristinam; sic etiam potest DEUS,

ex parte sua convertere se ad creaturam, eamque conversionem infusione gratiae exercere, independentem à conversione illius, necdum tamen tunc erit & denominabitur creatura conversa. Quod attinet ad illam Paritatem de Intentione conficiendi Sacramentum. Negatur Consequentia. Quia intentio, v. g. consecrandi, non stat alio, quam voluntate consecrandi; jam autem remissio peccati, non stat sola retractatione; sed etiam conversione Dei ad creaturam; ut jam inculcatum est, quæ tamen non habetur præcisè, posita retractatione peccatoris.

Punctum Difficultatis 2.

Proponuntur Argumenta Sententiae Negative.

I. ARGUMENTUM est. Si absque ullo actu peccatoris, posset illi remitti peccatum, eo casu, & remitteretur peccatum; & non remitteretur; remitteretur quidem; quia infunderetur gratia, non remitteretur autem; quia tamdiu peccatum non remittitur, quamdiu manet habitualiter; tamdiu autem manet habitualiter, quamdiu non retractatur.

RESPONDET quidam ex Lugone citato Disp. 7. num. 110. & ex Ripalda citato, num. 365. Duplici sensu dici posse, quod peccatum habituale maneat. *Primo.* Quatenus actio, quæ fuit physicè, & jam præterit, ita prudentum iudicio, reddit exosum odibilemque Deo, ac si actu esset. *Secundo.* Quatenus peccantis voluntatem, ita, prudentum iudicio affectam constituit, ut si de facto peccatur interrogaretur: approbaret quod facit. Priori modo habituale peccatum, tamdiu manet, quamdiu non remittitur; secundo autem modo, eò usque manet, quousque non retractetur. Et quidem priori modo manens, maculat peccatorem; non item manens secundo modo; non enim odio quisquam habetur, propter id, quod solum, posita conditione committeret. Deinde, hæc permanentia secunda, solum est, iudicio prudentum, probabilis; fortè enim, quantumvis interrogaretur, non complaceret sibi in illo peccato. *Hæc Responsio*

NON SATISFACIT I. Quia non dividit adæquatè permanentiam peccati habitualis. Nam præter illas duas acceptiones, est hæc permanentia peccati habitualis, primaria ut ita dicam, considerationis; quod scilicet, eadem actio, quæ præterit, censeatur moraliter manere, & servare habitualiter peccatorem aversum à Deo, & conversum ad creaturam; quod quidem prius est, quam illum esse odibilem Deo, vel paratum complacere sibi in peccato. Hinc illa priori acceptione sublatà per Dei condonationem, restabit adhuc tollenda hæc alia; hæc

autem permanentia, stat in hoc: quod est voluisse peccasse; id autem non apparet, qui tolli possit, quam per, *vellem non peccasse*, adeoque per proprium actum.

NON SATISFACIT II. Quia si posterior acceptio peccati, quam recenset responsio, non esset solum hypothetica, revera commacularet animam; nam ex eo solo præcisè, non illam commaculat, quia est intra ordinem conditionum, quæ nihil ponunt in esse. Ergo illa non retractatio, & permanentia habitualis peccati, tertio loco numerata, cum non sit quid merè conditionatum; est enim aversio à Deo habitualis, plane atque si actu exerceretur; maculabit animam, quæ non apparet qui tolli possit, sine mutatione voluntatis per actum.

Deinde ea quæ sunt conditionata, duplicia sunt: Alia, quæ non fundantur supra aliquod absolutum exercitum, vel præsens, vel præteritum; & talia non fundant titulum laudabilitatis, vel vituperabilitatis; & Ratio est, quia neque in se, neque in aliquo sui, de potentia transferunt in actum. Alia autem sunt hypothetica quæ habent aliquod absolutum fundamentum, ut cum transacta intentione baptizandi baptizaturus, si interrogaretur, paratus esset respondere: quod velit baptizare. Tale esse conditionatum, potest mereri laudem vel vituperium. Ergo etiam & hypothetica illa approbatio peccati, fundata super præteritam volitionem peccati, erit vituperabilis; quæ tamen, ut dictum in responsione est, tolli non potest, sine retractatione propria, adeoque sine illa, nec habitualis vituperabilitas peccati, tolli potest.

NON SATISFACIT III. Quia, quantumvis respondere posset is, qui non retractavit peccatum, pro contrario; adeoque non complacere sibi in peccato: id tamen non est ex vi dispositionis, quam habet titulo peccati transacti & non revocati. Ergo prudenter, ex vi illius status, formari debet iudicium approbatoriae voluntatis, contra quam assuimebat responsio; quantumvis autem prudenti iudicio humano, non satis appareat, quomodo responsurus esset peccator, si responsio spectetur in illa meti ipsa, hoc enim solus Deus novit scientia conditionalium, apparet tamen, quid responsurus esset, attendendo præcisè ab statum, quem habet non retractati peccati, vi cuius, & stando in illo, deberet approbare peccatum.

RESPONDET II. Rosner ex Ripalda, & ex de Lugo, notatque Aliquam rem tripliciter posse permanere. I. Permanentia habituali, quasi physicà. II. Permanentia morali. III. Permanentia virtuali. Habitualis permanentia stat voluntate præterita, non retractatà, Sicis, qui habuit animum occidendi alium, tamdiu censeatur in illo permanere, quamdiu non retractat. Virtualis autem permanentia est, ratione cuius, aliquid